

And bursting an abscess

ומפּיס מורסא –

OVERVIEW

rules that it is permitted to burst open an abscess on שבת. Even though it is a משאצ"ל which is אסור אבל פטור, nevertheless since it causes him pain, the תוספות cites the original משנה, which (also) states that there can be a חטאת חיוב for מורסא, and explains why.

בעדיות (פרק ב' שם) תנן אם לעשות לה פה חייב¹ ואם להוציא ממנה ליחה פטור² –

In מורסא, the משנה states, 'if he intends to make an opening for the pus, he is פטור', but if he intends just to remove the pus, he is חייב a חטאת.

asks: תוספות

ואם תאמר היכי מתחייב אפתיחת פה דמורסא –

- מורסא for opening up the פה חייב And if you will say; how can he be

הא אמרינן לקמן בפרק חבית (דף ק"א) כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח -

For the גמרא states later in פרק חבית, 'any opening which is not made to bring in and to take out is not an opening.' Seemingly here too the only purpose of the מורסא opening is for the pus to drain which is only להוציא but not להכניס.

answers: תוספות

ותירץ רבינו תם דהאי נמי עשוי להכניס ואיר³ ולהוציא ליחה:

And the ר"ת answered that this פתח also is made to bring in air and to remove the pus.

SUMMARY

One is חייב if he intends to make a פה for the מורסא, since it serves להכניס איר and להוציא ליחה.

THINKING IT OVER

The גמרא on קמו, states that a לול של תרנוגלין is considered a פתח since it is לעיולי. However, the תוספות on קב, ד"ה לול states that making a hole in a לול is not considered בונה according to שמואל since עשוי דלא חשיב להאי פתח.

¹ He transgressed and did the מלאכה of בונה (building). He built an opening (a doorway). His intention is that this פתח should remain open until the wound is healed.

² It is a משאצ"ל since he has no intent to 'build' anything, he just wants to release the pus.

³ Presumably allowing air to enter the wound area will hasten its healing.

לול של (since it is only air). How can we distinguish between a להכניס ולהוציא
מפּיס מורסא and תרנגולין?⁴

⁴ See קהלת יעקב לר"י עלבועלי הובא ביד דוד על תוס' שלנו